

1 Što znači „ovrha“ u građanskim i trgovačkim stvarima?

U Republici Hrvatskoj ovršni postupak je reguliran odredbama Ovršnog zakona („Narodne novine“, broj 112/12, 25/13, 93/14, 55/16 i 73/17; dalje u tekstu: OZ). Navedenim zakonom uređen je postupak po kojemu sudovi i javni bilježnici provode prisilno ostvarenje tražbina na temelju ovršnih i vjerodostojnih isprava (ovršni postupak), ako posebnim zakonom nije drukčije određeno.

2 Koja su tijela nadležna za ovrhu?

Ovršni postupak provode sudovi na temelju ovršnih isprava, dok javni bilježnici provode ovršni postupak na temelju vjerodostojnih isprava.

Što predstavlja ovršnu ispravu propisano je člankom 23. OZ-a, dok je vjerodostojna isprava propisana člankom 31. OZ-a.

U postupku provedbe ovrhe sudjeluju i Financijska agencija (dalje u tekstu: Agencija) - pravna osoba koja provodi ovrhu prema odredbama OZ-a i zakona kojim se uređuje provedba ovrhe na novčanim sredstvima, poslodavci, Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje, te druga zakonom predviđena tijela.

3 Kada se može izdati ovršna isprava ili odluka?

Sudovi provode ovršni postupak na temelju ovršnih isprava, a ovršne isprave prema OZ-u jesu:

1. ovršna sudska odluka i ovršna sudska nagodba,
2. ovršna nagodba iz članka 186.a Zakona o parničnom postupku
3. ovršna odluka arbitražnog suda,
4. ovršna odluka donesena u upravnom postupku i ovršna nagodba sklopljena u upravnom postupku ako glase na ispunjenje novčane obveze, ako zakonom nije drukčije određeno,
5. ovršna javnobilježnička odluka i ovršna javnobilježnička isprava,
6. nagodba sklopljena u postupku pred sudovima časti pri komorama u Republici Hrvatskoj te nagodba sklopljena u postupku mirenja u skladu s odredbama zakona kojim se uređuje postupak mirenja,
7. druga isprava koja je zakonom određena kao ovršna isprava.

Ovršna isprava podobna je za ovrhu ako su u njoj naznačeni vjerovnik i dužnik te predmet, vrsta, opseg i vrijeme ispunjenja obveze.

Ako je ovršna isprava odluka kojom je naloženo ispunjenje tražbine na neko davanje ili činjenje, u njoj mora biti određen i rok za dobrovoljno ispunjenje, a ako rok za dobrovoljno ispunjenje nije određen, tada taj rok određuje sud rješenjem o ovrsi.

3.1 Postupak

Ovršni postupak na temelju ovršne isprave pokreće ovrhovoditelj podnošenjem prijedloga za ovrhu sudu. Prijedlog za ovrhu može podnijeti ovrhovoditelj osobno kao stranka u postupku ili putem punomoćnika. Ovršni postupak može se pokrenuti i po službenoj dužnosti kada je to zakonom posebno propisano. Za provedbu ovrhe stvarno su nadležni općinski sudovi, ako zakonom nije drukčije određeno. Ovrha se provodi u granicama određenim u rješenju o ovrsi. U rješenju o ovrsi moraju biti naznačeni ovršna, odnosno vjerodostojna isprava na temelju koje se ovrha određuje, ovrhovoditelj i ovršenik, tražbina koja se ostvaruje, sredstvo i predmet ovrhe te drugi podaci potrebni za provedbu ovrhe.

3.2 Glavni uvjeti

Prijedlog za ovrhu mora sadržavati zahtjev za ovrhu u kojemu će biti naznačena ovršna ili vjerodostojna isprava na temelju koje se traži ovrha, ovrhovoditelj i ovršenik, osobni identifikacijski brojevi ovrhovoditelja i ovršenika, tražbina čije se ostvarenje traži te sredstvo kojim ovrhu treba provesti i, po potrebi, predmet u odnosu na koji ga treba provesti. Prijedlog mora sadržavati i druge propisane podatke potrebne za provedbu ovrhe.

Prijedlog za ovrhu na temelju vjerodostojne isprave mora sadržavati:

1. zahtjev da sud naloži ovršeniku da u roku od osam dana, a u mjeničnim i čekovnim sporovima u roku od tri od dana dostave rješenja, namiri tražbinu zajedno s odmjerenim troškovima, i
2. ovršni zahtjev.

Dakle, glavni uvjeti koji moraju biti ispunjeni prilikom određivanja ovrhe su: ovršna ili vjerodostojna isprava na temelju kojih se određuje ovrha i ovršni zahtjev.

4 Predmet i priroda mjera ovrhe

Predmet ovrhe su stvari i prava na kojima se po zakonu može provesti ovrha radi ostvarenja tražbine. Ovrha se određuje zato da bi ovrhovoditelj njezinom provedbom u odnosu na predmete ovrhe koji pripadaju ovršeniku, koji su sastavni dio njegove imovine, mogao ostvariti svoju tražbinu.

4.1 Koje vrste imovine mogu biti predmet ovrhe?

Predmet ovrhe može biti imovina ovršenika (novac, nekretnine, pokretnine, vrijednosni papiri, udjeli u trgovačkom društvu) ili neko ovrhovoditeljevo neimovinsko pravo (predaja i isporuke pokretnine, ispražnjenje i predaju nekretnine, vraćanje na rad i sl.). Tijekom postupka ovrhovoditelj može birati na kojem predmetu ovrhe želi provesti ovrhu.

Predmet ovrhe ne mogu biti stvari izvan prometa, kao ni druge stvari za koje je to posebnim zakonom određeno. Predmet ovrhe ne mogu biti tražbine po osnovi poreza i drugih pristojbi.

Predmet ovrhe ne mogu biti objekti, oružje i oprema namijenjeni obrani te oprema i objekti namijenjeni radu jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave i pravosudnih tijela.

Može li neka stvar ili neko pravo biti predmet ovrhe, odnosno je li ovrha na nekoj stvari ili pravu ograničena, ocjenjuje se s obzirom na okolnosti koje su postojale u vrijeme podnošenja ovršnog prijedloga, ako OZ-om nije drukčije izrijekom određeno.

4.2 Koje su posljedice mjera ovrhe?

Osnovna posljedica u provedbi ovrhe je da se ograničava pravo dužnika da raspolaže svojom imovinom.

Kod postupka provedbe ovrhe na nekretninama i pokretninama, posljedice su prodaja nekretnine, odnosno pokretnine i namirenje ovrhovoditelja iz iznosa dobivenoga prodajom.

Kod postupka provedbe ovrhe na novčanoj tražbini, posljedice su pljenidba i prijenos novčane tražbine na ovrhovoditelja do iznosa potrebnog za namirenje njegove tražbine.

4.3 Koliko dugo vrijede takve mjere?

Ovršne radnje manifestiraju se do dovršetka ovršnog postupka, a ovršni postupak dovršava se namirenjem ovrhovoditeljeve tražbine u cijelosti ili njegovim povlačenjem prijedloga za ovrhu.

5 Postoji li mogućnost žalbe protiv odluke o odobrenju takve mjere?

Ovršenik ima pravo na:

- žalbu protiv sudskog rješenja o ovrsi na temelju ovršne isprave, odnosno
- prigovor protiv javnobilježničkog rješenja na temelju vjerodostojne isprave.

Pravodobna i dopuštena žalba protiv sudskog rješenja o ovrsi na temelju ovršne isprave ne odgađa provedbu ovrhe.

Pravodobni i dopušteni prigovor protiv javnobilježničkog rješenja na temelju vjerodostojne isprave (podnosi se javnom bilježniku, ali o njemu odlučuje sud) postupak preusmjerava u tzv. klasičnu parnicu koja se nastavlja pred sudom, a u kojoj stranke, sada tužitelj (bivši ovrhovoditelj) i tuženik (bivši ovršenik), moraju dokazati svoje navode da bi uspjeli u postupku. Ako su ostvarene pretpostavke propisane OZ-om, ovršenik ima pravo na odgodu ovrhe.

6 Postoje li ograničenja ovrhe, posebno povezana sa zaštitom ovršenika ili rokovima?

Sud određuje ovrhu onim sredstvom i na onim predmetima koji su navedeni u ovršnom prijedlogu. Ako je predloženo više sredstava ili više predmeta ovrhe, sud će, na prijedlog ovršenika, ograničiti ovrhu samo na neka od tih sredstava, odnosno predmeta, ako su dovoljni za ostvarenje tražbine.

Jedno od osnovnih načela ovršnog postupka propisuje da je sud pri provedbi ovrhe i osiguranja dužan paziti na dostojanstvo ovršenika te na to da ovrha za njega bude što manje nepovoljna.

Zaštita ovršenika ostvaruje se isključivanjem i ograničenjem predmeta i sredstava na kojima, odnosno kojima se može, prisilno tijekom ovršnog postupka ostvarivati tražbina ovrhovoditelja te pružanjem ovršeniku određenih procesnih i materijalnih garancija tijekom i u povodu ovršnog postupka. Ta se zaštita očituje u prihvaćanju načela zakonitosti za utvrđivanje pretpostavaka za dopustivost ovrhe, za određivanje predmeta i sredstva ovrhe te u pogledu procedure koja se provodi radi prisilnog ostvarenja tražbine ovrhovoditelja.

Kod provedbe ovrhe na nekretninama postoje ograničenja ovrhe u smislu predmeta koji ne mogu biti predmetom ovrhe, a što je propisano člankom 91. OZ-a. Kod provedbe ovrhe na pokretninama postoje ograničenja ovrhe u smislu predmeta koji ne mogu biti predmetom ovrhe, a što je propisano člankom 135. OZ-a.

Kod provedbe ovrhe na novčanoj tražbini propisano je ograničenje ovrhe člankom 173. OZ-a, dok je člankom 172. OZ-a navedeno koja su primanja ovršenika izuzeta od ovrhe.

Člankom 212. OZ-a propisana su posebna pravila o provedbi ovrhe na novčanim sredstvima koja su izuzeta od ovrhe ili na kojima je ovrha ograničena, dok su člancima 241. i 242. OZ-a propisana posebna pravila o izuzimanju i ograničenju ovrhe kod imovine pravnih osoba.

Zaštita ovršenika fizičke osobe kod provođenja ovrhe na novčanoj tražbini propisana je člankom 75. OZ-a, dok je zaštita djelatnosti pravnih osoba propisana člankom 76. OZ-a.

Odredbe OZ-a koje propisuju ograničenja u ovrsi, odnosno kojima su neki predmeti izuzeti od ovrhe ujedno su odredbe kojima se štiti dužnik u postupku ovrhe.

Posljednji put ažurirano: 23/08/2018

Verziju ove stranice na nacionalnom jeziku održava odgovarajuća kontaktna točka EJNI-a. Prijevod je napravila služba Europske komisije. Moguće promjene u originalu koje su unijela nadležna nacionalna tijela možda još nisu vidljive u drugim jezičnim verzijama. Europska pravosudna mreža i Europska komisija ne preuzimaju nikakvu odgovornost u pogledu informacija ili podataka sadržanih ili navedenih u ovom dokumentu. Pogledajte pravnu obavijest kako biste vidjeli propise o autorskim pravima države članice odgovorne za ovu stranicu.

Zbog povlačenja Ujedinjene Kraljevine iz Europske unije države članice trenutačno ažuriraju dio nacionalnih sadržaja na ovim internetskim stranicama. Ako još uvijek ima sadržaja koji ne odražava povlačenje Ujedinjene Kraljevine, to je nenamjerno te će biti izmijenjeno.